

Голові Разової спеціалізованої ради ДФ 10528

Запорізького національного університету,

д.фіз.вих., професорці

Тищенко Валерії Олексіївні

РЕЦЕНЗІЯ

доктора педагогічних наук, професора Коноха Анатолія Петровича
на дисертаційне дослідження Геращенко Ярини Михайлівни «Підготовка
майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму»
поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі 01
Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дослідження, здійсненого Геращенко Я.М, зумовлена потребою вирішення завдань процесу підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму шляхом дослідження визначеної проблеми, яка представлена в сучасних педагогічних фундаментальних розвідках та уточненні сутності основоположних понять дослідження, через їх характеристику; в обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов та розробці структурної моделі даного процесу; експериментальній перевірці організаційно-педагогічних умов та результативності структурної моделі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень кафедри туризму, рекреації та готельно-ресторанної справи Запорізького національного університету «Концептуальні засади професійної підготовки фахівців сфери туризму та готельно-ресторанної справи» - 2021-2026рр. (державний реєстраційний номер 0121U109663). Тема дисертації затверджена вченою радою Запорізького національного університету (протокол № 9 від 21.04.2016) та уточнено протоколом №8 від 20.02.2025 року.

Наукова новизна, оцінюючи дисертаційне дослідження Геращенко Я.М. через призму новизни, зазначимо, що дисертанткою: вперше досліджено

підготовку майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму, як педагогічної проблеми; вперше розроблено, комплекс організаційно-педагогічних умов підготовки фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму: формування навчально-професійної мотивації майбутніх фахівців туристичної галузі в процесі професійного самовизначення щодо організації молодіжного туризму; реалізація інтегрованого та метапредметного підходів до навчання з орієнтацією на цілі майбутньої професійної діяльності у сфері молодіжного туризму; урізноманітнення форм практико-орієнтованої діяльності майбутніх фахівців, спрямованої на підготовку їх до організації молодіжного туризму; заохочення майбутніх фахівців з організації молодіжного туризму до професійного самовдосконалення через особистісно-розвивальну дозвілєву діяльність; розроблено структурну модель підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму; уточнено зміст понятійно-термінологічного апарату; удосконалено організаційно-методичні умови підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму на основі: формування навчально-професійної мотивації у процесі професійного самовизначення майбутніх фахівців молодіжного туризму; впровадження у зміст навчально-методичного забезпечення спеціальних змістових модулів щодо підготовки майбутніх фахівців у галузі молодіжного туризму; удосконалення форм практико-орієнтованої діяльності; заохочення до особистісно-розвивальної дозвілєвої діяльності в контексті підготовки до організації молодіжного туризму.

Практична значущість роботи полягає у використанні в процесі підготовки фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму «Мотиваційної карти професійної спрямованості», впровадженні змістових модулів: «Історіографія молодіжного туризму в Україні та світі», «Регіональний аспект розвитку перспективних напрямів рекреаційного молодіжного туризму», «Українська нормативно-правова основа організації молодіжного туризму», «Види молодіжного спортивно-оздоровчого туризму», «Організація дозвілля в туристсько-оздоровчому комплексі», «Проектування та просування екскурсії для молодих туристів», «Понятійно-термінологічні основи організації

молодіжного активно-оздоровчого туризму», «Молодіжний туризм» до освітніх компонентів циклу професійної підготовки, а також оновленні змісту практико-орієнтованої компоненти та професійно-спрямованої діяльності у позанавчальний час.

Робота має важливе практичне значення, адже розроблений авторкою алгоритм впровадження організаційно-педагогічних умов, який спрямований на формування готовності майбутніх фахівців – організаторів молодіжного туризму до професійної діяльності довів свою ефективність та підтверджений експериментально. Безперечною практичною значущістю є те, що здобутки авторки використовують у процесі підготовки майбутніх фахівців Запорізького національного університету. Впровадження результатів роботи в діяльність зазначеного закладу вищої освіти підтверджено відповідною довідкою, з якою можна ознайомитись в розділі додатків дисертаційного дослідження.

Основні результати дисертаційного дослідження можуть бути застосовані в подальших наукових і методичних розробках, спрямованих на підвищення якості підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій. Наукові положення дисертації, найбільш суттєві результати, що були одержані здобувачкою, достатньою мірою обґрунтовані, відповідають меті та завданням роботи, викладені у загальних висновках та висвітлені в опублікованих працях дисертантки. Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень і висновків є достатнім та забезпечується логічною структурою роботи, її цілісністю, послідовним представленням матеріалу, а також комплексним розкриттям проблеми дослідження. Обрані методи (теоретичні, емпіричні і статистичні) дозволили вирішити завдання дослідження, що, безумовно, є позитивною рисою дисертації. Розроблені в дисертації наукові положення, висновки й рекомендації дають можливість більш системно, комплексно та ефективно вирішувати завдання формування готовності майбутнього фахівця з туризму до професійної діяльності в організації молодіжного туризму.

Характеристика основних положень роботи. Робота Геращенко Я.М. має продуману структуру. Вона складається з трьох розділів, кожний з яких можна вважати внеском у вирішення визначеної проблеми підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму. У вступі до дисертації визначено сутність проблеми та обґрунтовано її актуальність. Чотири сформульованих завдань конкретизують загальну мету дослідження - теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму.

У першому розділі «Теоретичні засади підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму» опрацьовано наукові праці, педагогічні дослідження, навчально-методичну літературу щодо підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі, що дозволило нам визначити та схарактеризувати науково-теоретичну базу термінологічних системних понять нашої наукової праці. Досліджено сучасний зарубіжний досвід у підготовці фахівців туристичної галузі, визначено ключові моменти стану досліджуваної проблеми у світовій та вітчизняній педагогічній теорії та практиці. За результатами глибокого теоретичного аналізу було сформовано та проведено пошуковий експеримент, який підтвердив актуальність досліджуваної тематики підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму.

У другому розділі «Організаційно-методичні аспекти підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму», з метою визначення закономірностей організації систематизованого навчального процесу презентовано розроблену нами структурну модель підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму, яка складається з цільового, організаційного, зміст-технологічного та аналітично-результативного блоків, що структурують і конкретизують зміст фахової направленості, відображають науково-методичні заходи, визначають складові ефективної теоретичної і практичної підготовки студентів та рівні опановування ними спеціальними фаховими вміннями і навичками.

У третьому розділі «Експериментально-дослідна робота підготовки фахівців молодіжного туризму» обґрунтовано актуальність науково-дослідної роботи та експериментальне визначення ефективності запропонованих нами організаційно-педагогічних умов щодо підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму. Визначено рівні підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму та підтверджено висунуту нами гіпотезу щодо впливу організаційно-педагогічних умов в процесі освітньої діяльності на формування конкурентоспроможного фахівця. У процесі експериментальної перевірки нами проведено низку анкетувань для визначення рівнів сформованості у майбутніх фахівців готовності до професійної діяльності щодо організації молодіжного туризму. Ми вивчили зміни, що відбулись в експериментальній групі через проведені нами заходи професійної спрямованості, за визначеними компонентами: мотиваційним; процесуальним (операційно-діяльнісним) та оціночно-результативним. Виявили, зіставивши результати, що рівень підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму наприкінці проведення педагогічного експерименту вищий, ніж в контрольній групі.

Висновки до розділів роботи й загальні висновки дисертації чітко сформульовані та послідовні. Список використаних джерел значний (288 найменувань) та містить велику кількість іноземних джерел (62 найменування), що свідчить про глибоке та всебічне опрацювання авторкою досліджуваної проблеми.

Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, які опубліковані автором. Ступінь вірогідності отриманих Геращенко Я.М. результатів забезпечується апробаційною базою. Результати дослідження, його основні висновки й рекомендації обговорювалися на наукових, науково-практичних конференціях та семінарах різного рівня, які відображено у 13 наукових працях: 1 стаття у колективній монографії, 8 – статті у фахових наукових виданнях (1 – зарубіжне видання), 4 – у матеріалах конференцій різних рівнів.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел (288 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 305 сторінок, із них основний текст - 213 сторінок.

Зазначене вище дозволяє стверджувати, що представлена дисертаційна робота є самостійним, завершеним науковим дослідженням, результати якого мають значення для розвитку вищої освіти України.

Дотримання академічної доброчесності, відповідність анотації основним положенням дисертації. Експертиза тексту дисертаційного дослідження та його результатів (висновків, пропозицій, рекомендацій) дає підстави стверджувати, що Геращенко Я.М. було дотримано загальних вимог та вимог академічної доброчесності. Дисертанткою відповідним чином оформлені посилання на літературні джерела. Анотація поданого дисертаційного дослідження є чіткою характеристикою роботи, відображає мету та новизну наукової праці. Зміст анотації не містить інформацію, яка була б відсутня у тексті дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. В пункті 1.1 «Понятійно-термінологічне обґрунтування проблеми підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму» дисертантка розглядає власну інтерпретацію видів молодіжного туризму (с. 33). На нашу думку, варто було б ґрунтовніше розглянути такий вид молодіжного туризму, як «активно-оздоровчий туризм».

2. В пункті 2.1 «Структурна модель підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму» ви розглядаєте достатню кількість методологічних підходів (системний, діяльнісний, компетентісний, особистісний, синергетичний, креативний, контекстний) у контексті підготовки фахівців. На нашу думку було б доцільно розглянути педагогічно-психологічний аспект біхевіористського підходу, через призму поведінкових реакцій студентів в процесі здобуття професійної освіти.

3. У роботі розкриті принципи навчальної діяльності (с. 98-102), на нашу думку, для покращення сприйняття узагальненої аналітичної інформації варто оформлювати її в структуровану форму (таблиці).

4. Робота, на жаль, не позбавлена технічних огріхів.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів». Дисертаційна робота Геращенко Ярини Михайлівни на тему «Підготовка майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму» за актуальністю, новизною теоретичних результатів, високим рівнем проведених досліджень відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), а її авторка заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методики
фізичної культури і спорту

Запорізького національного університету

 Анатолій КОНОХ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Запорізького національного університету,

доктор педагогічних наук, професор

 Олександр ГУРА